

Broj: X-K-07/485
Sarajevo, 02.02.2010. godine

U I M E B O S N E I H E R C E G O V I N E

Sud Bosne i Hercegovine, u vijeću sastavljenom od sudije Senadina Begtaševića kao predsjednika vijeća, te sudije Ize Tankića i sudije Mehmeda Šatora kao članova vijeća, uz sudjelovanje pravnog savjetnika Mirne Malohodžić u svojstvu zapisničara, u krivičnom predmetu protiv optuženog Seada Salihbegovića, zbog krivičnog djela utaje poreza iz člana 210. stav 3. u vezi sa stavom 1. Krivičnog zakona Bosne i Hercegovine (KZ BiH), povodom optužnice Tužilaštva BiH broj: KT-442/05 od 15.04.2008. godine, nakon održanog glavnog, usmenog i javnog pretresa, u prisustvu tužioca Tužilaštva BiH Ismeta Šuškića i branioca optuženog, advokata Asima Ibrelića, donio je i javno objavio dana 02.02.2010. godine sljedeću

P R E S U D U

Optuženi SEAD SALIHBEGOVIĆ, zvan „Sejo“, sin Safeta i majke Hasibe, rođene Gazibegović, rođen 29.09.1961. godine u Donjim Dubravama, općina Živinice, po nacionalnosti Bošnjak, državljanin BiH, po zanimanju sabračajni tehničar, oženjen, otac dvoje djece, nastanjen u Kalesiji, UI, Oslobođilaca 21, vlasnik i direktor „Gamadeus“ d.o.o. Kalesija, sa sjedištem u Kalesiji, UI, Oslobođilaca 21, JMBG 2909961184237, **osuđivan** presudom Osnovnog suda Živinice broj K.6/90 od 06.02.1990. godine, zbog krivičnog djela iz člana 172/1 KZ SFRJ, na 2 mjeseca zatvora; presudom Općinskog suda Kalesija broj K.58/01 od 17.04.2002. godine, zbog krivičnog djela iz člana 351/1 KZ FBiH, na 5 mjeseci zatvora, uslovno na 1 godinu; presudom Općinskog suda Kalesija broj K 137/02 od 05.11.2006. godine, zbog krivičnog djela iz člana 289/2 KZ FBiH, 300 KM novčane kazne; presudom Općinskog suda Kalesija broj K.149/05 od 17.02.2006. godine, zbog krivičnog djela iz člana 299/1 KZ FBiH, sporazum: novčana kazna u iznosu od 800 KM; presudom Općinskog suda Tuzla i Kantonalnog suda Tuzla broj Kp. 758/05 od 25.01.2006.godine i presuda 003-0-KŽ-06-000096 od 18.04.2006.godine, zbog krivičnog djela iz člana 251/1 KZ FBiH, na 4 mjeseca zatvora i presudom Osnovnog suda Bijeljina broj 080-0-K-06-000405 od 14.08.2006.godine, zbog krivičnog djela iz člana 377/1 KZ Republike Srpske, novčanom kaznom u iznosu od 2000 KM.

K R I V I E

Što je:

U vremenskom periodu od 01.01.do 31.12.2005.godine, kao vlasnik i direktor trgovinskog preduzeća „Gamadeus“ d.o.o. Kalesija sa sjedištem u Kalesiji, ul. Oslobođenilaca 21, te poreski obaveznik u smislu čl.8. Zakona o porezu na promet proizvoda i usluga („Sl. Glasnik BiH“, br.62/04), nakon što je nabavljao robu od dobavljača „Lukas TP Nakić“ d.o.o Široki Brijeg, „Slobo prom“ d.o.o. Lončari, „Antenal“ d.o.o. Tuzla, „Omega“ d.o.o. Živinice i „Kraš trgovina“ d.o.o. Široki Brijeg, obavljajući poslovanje preko otvorenih transakcijskih računa kod ABS banke br. 1990500006687080, na koji je izvršio polog pazara – gotovine u iznosu od 167,650,00 KM, Raiffeisen banke br. 1610250017770059, na koji je izvršio polog pazara – gotovine u iznosu od 433.285,00 KM, Nove banke br. 5550530028094926, na koji je izvršio polog pazara – gotovine u iznosu od 961.985,90 KM, Hypo Alpe Adria banke br 3060340000044185, na koji je izvršio polog pazara - gotovine u iznosu od 80.189,00 KM, HVB – CPB bake br. 1298019402578448, na koji je izvršio polog pazara – gotovine u iznosu od 1.330,00 KM i UPI banke br. 1544002000157861, na koji je izvršio polog pazara – gotovine u iznosu od 32.651,34 KM, dajući nalog da se novac transferiše istog dana prema dobavljačima, gdje je na taj način od navedenih dobavljača – kupaca, nabavio robe u 2005. godini u ukupnoj vrijednosti od 1.680.469,61 KM, i to od „Lukas TP Nakić“ d.o.o Široki Brijeg izvršena je nabavka robe u vrijednosti od 37.999,84 KM, od „Kraš trgovina“ d.o.o. Široki Brijeg, izvršena je nabavka robe u vrijednosti od 21.784,17 KM, od „Antenal“ d.o.o. Tuzla izvršena je nabavka robe u vrijednosti od 72.835,81 KM, od „Omega“ d.o.o Živinice izvršena je nabavka robe u vrijednosti od 443.858,50 KM, od „Slobo prom“ d.o.o Lončari izvršena je nabavka robe u vrijednosti od 1.103.991,73, na koji iznos nije prijavio porez na promet proizvoda postupajući tako protivno odredbi čl. 65 Pravilnika o primjeni Zakona o porezu na promet proizvoda i usluga, te nije obračunao i uplatio porez na promet proizvoda po tarifi 1 i tarifi 2 za 2005. godine u iznosu od 336.588,36 KM (330.492,74 KM + 6.095,62 KM) postupajući protivno odredbi čl. 3.8. i 9. Zakona o porezu na promet proizvoda i usluga i čl. 48. Pravilnika o primjeni Zakona o porezu na promet proizvoda i usluga, za koji iznos je oštetio budžet države BiH.

Dakle:

izbjegao plaćanje davanja propisanih poreznim zakonodavstvom BiH, ne dajući zahtijevane podatke ili dajući lažne podatke o svojim stečenim oporezivim prihodima, a iznos obaveze čije se plaćanje izbjegava prelazi iznos od 200.000,00 KM.

Čime je:

počinio krivično djelo porezne utaje iz člana 210. stav 3. u vezi sa stavom 1. KZ BiH.

pa ga Sud, na osnovu navedenih zakonskih propisa, uz primjenu odredaba članova 34. stav 2., 39., 42. stav 1. , 48., 49. i 50. stav 1. tačka b) KZ BiH

OSUĐUJE

NA KAZNU ZATVORA U TRAJANJU OD 2 (DVIJE) GODINE I

Na osnovu člana 46. i člana 41. stav 4. KZ BiH, kao sporednu kaznu izriče mu

NOVČANU KAZNU

U iznosu od 20.000,00 KM (dvadeset hiljada konvertibilnih maraka)

Koju novčanu kaznu je optuženi dužan platiti u roku od 6 (šest) mjeseci od dana pravosnažnosti presude. Ukoliko ne plati ovu novčanu kaznu, ista će se u skladu sa članom 47. stav 3. KZ BiH zamijeniti kaznom zatvora tako što će se za svakih započelih 50 (pedeset) KM novčane kazne odrediti jedan dan zatvora.

Na osnovu člana 110. u vezi sa članom 111 KZ BiH optuženi se obavezuje platiti novčani iznos od 336.588,36 KM, kao imovinsku korist pribavljenu krivičnim djelom. Ovaj iznos optuženi je dužan platiti u roku od 6 (šest) mjeseci od dana pravosnažnosti presude.

Na osnovu člana 188. stav 1. u vezi sa članom 186. stav 2. Zakona o krivičnom postupku BiH, optuženi se obavezuje da plati troškove krivičnog postupka čiju će visinu Sud odrediti posebnim rješenjem, nakon pribavljanja potrebnih podataka.

O b r a z l o ž e n j e

Tužilaštvo BiH je dana 15.04.2008. godine podiglo je optužnicu broj: KT-442/05 kojom je Salihbegović Seada optužilo za počinjenje krivičnog djela porezna utaja iz člana 210. stav 3. u vezi sa stavom 1. KZ BiH.

Sudija za prethodno saslušanje je 17.04.2008. godine potvrdio navedenu optužnicu, nakon čega se optuženi, na ročištu za izjašnjenje o krivnji dana 05.05.2008.godine izjasnio da nije kriv za počinjenje krivičnog djela za koje ga Tužilaštvo tereti, te je predmet upućen pretresnom vijeću.

Pred pretresnim vijećem Suda BiH, dana 10.06.2008.godine počeo je glavni pretres protiv optuženog Salihbegović Seada.

Nakon otvaranja glavnog pretresa, tužilac je pročitao optužnicu i istakao da će tokom glavnog pretresa dokazati da je osumnjičeni Salihbegović Seada počinio krivično djelo porezne utaje iz člana 210. stav 3. u vezi sa stavom 1. KZ BiH. Naveo je i to, da će na osnovu svih dokaza predloženih u optužnici, a prije svega, saslušanjem vještaka finansijske struke koji je sačinio nalaz i mišljenje, te saslušanjem svjedoka koji je vršio inspeksijski nadzor pravnog lica „Gamadeus“ d.o.o. Kalesija, dokazati da je optuženi počinio krivično djelo koje mu se stavlja na teret.

Branilac optuženog je u uvodnoj riječi istakao da optuženi nije počinio krivično djelo koje mu se optužnicom stavlja na teret. Navoio da će odbrana dokazati da iznos utajenog poreza nije pravilno utvrđen. Branilac optuženog je istakao da će u

toku postupka predlagati dokaze, koji će ići u prilog optuženog, a prvenstveno dokaze koji se odnose na pravilno rasknjižavanje faktura, koje Tužilaštvo nije prikupilo. Odbrana ne spori da je bilo nedostataka, ali navodi i to da promet nije bio u obimu za koji se tereti. Na kraju je istakao da se optuženi opijao i živio vanrednim životom, te je predložio neuropsihijatrijsko vještačenje optuženog.

Dana 29.01.2010. godine, održan je glavni pretres, na kojem je optuženi izjavio da je počinio krivično djelo porezne utaje iz člana 210. stav 3. u vezi sa stavom 1. KZ BiH, na način opisan u optužnici.

U završnoj riječi, Tužilaštvo navodi da iz iskaza svjedoka optužbe i uvida u nalaz i mišljenje vještaka finansijeske struke, te iz brojnih materijalnih dokaza, nesporno proizilazi da je optuženi počinio krivično djelo koje mu se optužnicom stavlja na teret.

Tužilaštvo navodi da su nalaz i mišljenje vještaka finansijeske struke, svjedočenje svjedoka Alić Alena i svjedoka Kadrć Šefike, kao Federalnog poreskog inspektora, podudarni u smislu utvrđenja iznosa poreza koji nije prijavljen, odnosno koji nije prijavljen u dovoljnoj visini. Tužilaštvo ističe i to da je optuženi dao izjavu u svojstvu svjedoka, kojom je, faktično, priznao da je izvršio predmetno krivično djelo, te da je počinjenjem inkriminiranih radnji zaradio oko 20.000,00 KM. Tužilaštvo se izjasnilo i na nalaz i mišljenje vještaka medicinske struke, u kom se navodi da je optuženi bitno smanjeno uračunljiv, te ističe da ta činjenica ne može optuženog osloboditi od krivične odgovornosti. Navodi se i to da je optuženi čak 6 puta krivično odgovarao za ista ili istovrsna krivična djela. Iz ovog proizilazi da je optuženi sklon vršenju istih, i da se u prethodnom periodu nije „popravio“.

Na kraju Tužilaštvo predlaže da se optuženi oglasi krivim za krivično djelo porezne utaje iz člana 210. stav 3. u vezi sa stavom 1. KZ BiH, da mu se izrekne kazna u skladu sa zakonom, da mu se izrekne novčana kazna u iznosu od 20.000,00 KM, kao sporedna, da mu se na osnovu člana 110. ZKP BiH oduzme imovinska korist stečena krivičnim djelom i to u visini utajenog poreza i da se u skladu sa članom 188. ZKP BiH optuženi obaveže na plaćanje troškova krivičnog postupka.

U završnoj riječi, branilac optuženog je istakao da se ne može zanemariti priznanje optuženog o počinjenju krivičnog djela porezne utaje iz člana 210. stav 3. u vezi sa stavom 1. KZ BiH, iako je isto uslijedilo nakon okončanja dokaznog postupka. Odbrana navodi i to da se posebno treba cijeliti nalaz i mišljenje vještaka neuropsihijatra, u kojem se detaljno opisuje psihičko stanje optuženog u vrijeme počinjenja krivičnog djela, i u kojem se na kraju zaključuje da je optuženi u inkriminisanom periodu bio bitno smanjeno uračunljiv.

Na kraju predlaže Sudu da odluka o krivičnopravnoj sankciji bude što blaža, obzirom na zdravstveno stanje optuženog, smatrajući da će se i sa blažom odlukom postići svrha kažnjavanja. Branilac optuženog je predložio oslobađanje od troškova krivičnog postupka, obrazlažući isto teškom materijalnom situacijom optuženog, koji nije mogao da finansira ni vlastitu odbranu.

Optuženi Sead Salihbegović se u potpunosti pridružio završnoj riječi svog branioca, te dodao da se iskreno kaje za sve što je uradio i obećava da se isto više nikada neće ponoviti.

U toku dokaznog postupka, na prijedlog Tužilaštva, saslušani su svjedoci

Kadrić Šefika i Alić Alen, te vještak finansijske struke Prašljivić Kerima. Tokom glavnog pretresa Tužilaštvo je prezentiralo sljedeće materijalne dokaze: nalaz i mišljenje vještaka finansijske struke Prašljivić Kerime od 18.01.2008.godine; zapisnik o inspekcijskom nadzoru Porezne uprave Kantonalnog poreznog ureda Tuzla br. 10-3-02-15-2-309/06 od 04.09.2006.godine i rješenje o dodatno uvrštenim poreznim obavezama br. 10-3-02-15-2-309-1/06 od 14.09.2006.godine; izvještaj Državne agencije za istrage i zaštitu – SIPA br. 14-03/2-09-710/05 od 23.11.2005.godine; zapisnik o dobrovoljnoj predaji predmeta Porezne uprave F BiH br. 10-3-02-15-2-309-3/2006 od 16.10.2006.godine sa originalnom dokumentacijom; ovjerene kopije kartica prometa transakcijskih računa pravnog lica „Gamadeus“ d.o.o. Kalesija dostavljene Državnoj agenciji za istrage i zaštitu i Poreznoj upravi F BiH od: Reiffeisen banke dd Sarajevo, UPI banke dd Sarajevo, HVB-CPB dd Sarajevo, Hypo Alpe Adria banke dd Mostar, Nove Banke AD Bijeljina i ABS banke dd Sarajevo; potvrdu o privremeno oduzetim predmetima Državne agencije za istrage i zaštitu br. 17-13/1-2-04-1-11-2/08 od 10.01.2008.godine, sa originalnom dokumentacijom od preduzeća „Lukas TP Nakić“ d.o.o. Široki Brijeg; potvrdu o privremeno oduzetim predmetima Državne agencije za istrage i zaštitu br. 17-13/1-2-04-1-11-1/08 od 10.01.2008.godine, sa originalnom dokumentacijom od preduzeća „Kraš trgovina“ d.o.o. Široki Brijeg; potvrdu o privremeno oduzetim predmetima Državne agencije za istrage i zaštitu br. 17-15/1-2-7/08 od 16.01.2008.godine, sa originalnom dokumentacijom od preduzeća „Antenal“ d.o.o. Tuzla; potvrda o privremeno oduzetim predmetima Državne agencije za istrage i zaštitu br. 17-15/1-2-11/08 od 18.01.2008.godine, sa originalnom dokumentacijom od preduzeća „Omega“ d.o.o. Živinice; potvrda o privremeno oduzetim predmetima Državne agencije za istrage i zaštitu br. 17-15/1-2-03/08, 17-15/1-2-04/08, 17-15/1-2-05/08 i 17-15/1-2-06/08 od 15.01.2008. godine sa originalnom dokumentacijom od preduzeća „Slobo prom“ d.o.o. Lončari; zapisnike Tužilaštva BiH br. KT-442/05 od 07.12.2006.godine i 15.04.2008.godine, o ispitivanju osumnjičenog Salihbegović Seada; zapisnik Tužilaštva BiH br. KT-442/05 od 15.04.2008.godine o saslušanju svjedoka Alić Alena i izvod iz kaznene evidencije MUP TK PU Živinice br. 08-02/6-1-04.7-3520/08 od 10.04.2008.godine za osumnjičenog Salihbegović Seada.

U toku dokaznog postupka, na prijedlog odbrane, saslušan je vještak medicinske struke, neuropsihijatar Prof. Dr. Sci. Med. Alija Sutović, kao i sam optuženi u svojstvu svjedoka, te je prezentiran nalaz i mišljenje vještaka, neuropsihijatra Alije Sutovića od 14.01.2010.godine.

Odbrana je, kao dokaz predložila i saslušanje svjedoka Sarajlić Adema i Muratbegović Edina, na okolnosti da su navedeni često prisustvovali susretima između Vulić Davora, Marković Mladena i optuženog. Tužilaštvo se izričito protivilo saslušanju istih, iz razloga cjelishodnosti. Sud je odbio ovaj prijedlog odbrane, smatrajući da bi izvođenje pomenutih dokaza vodilo odugovlačeju postupka, te da ne bi doprinijelo drugačijem utvrđivanju činjeničnog stanja. Optuženi je izjavio da su osim njega u izvršenju krivičnog djela, odnosno u transakcijama novca, koje su vezane za transakcijske račune firme „Gamadeus“, učestvovali Vulin Davor i Marković Mladen. Optuženi ističe da je od Rafinerije nafte „Modriča“ izuzeo određenu količinu robe 2005. godine, te da su tada Marković i Vulin s njim stupili u kontakt. Navodi da je Vulin bio utjerivač dugova Rafinerije, te da se preko firme „Gamadeus“ uzimala roba kako bi se naplatilo

navedeni dug . Optuženi dodaje i to da su novac sa računa „Omega“, „Kraš trgovine“ i drugih. Marković i Vulin donosili, te optuženom davali uz prethodnu narudžbu od istih. Navodi da bi ga oni pratili u momentu kad bi sam išao do banke, čekali da izvrši uplatu, te bi se nakon toga vratili do pomenutih trgovina, gdje bi on popunio priznanice za prijem robe, a Vulin i Marković odvezli robu u njemu nepoznatom pravcu. Optuženi samtra da je roba završavala na crnom tržištu, tačnije na pijaci Arizona, te dodaje i to da je od svake ture dobijao po 150, ili 200 KM po kamionu. Na kraju ističe da su Marković i Vulin prijetili njemu i njegovoj porodici, fizičkim zlostavljanjem, pa čak i ubistvom, te da ih zbog navedenog nije smio prijaviti nadležnim organima.

Vežano za okolnosti na koje se predlažu ovi svjedoci (a riječ je o tvrdnji da su svjedoci Sarajlić i Muradbegović prisustvovali razgovoru kojeg je optuženi vodio sa Marković Mladenom i Vulin Davorom) , Sud je mišljenja da iste ne bi predstavljale moment koji bi odluku Suda usmjerio u drugom pravcu od već do sada utvrđenog činjeničnog stanja. Jer , sve i da navedeni svjedoci potvrde tvrdnju optuženog da je „ razgovarao „ sa Markovićem i Vulinom , vođenje „ razgovora „ , samo po sebi ne potkrepljuje , samo uzgred i neodređeno nagoviještenu , tezu optuženog da se na izvršenje djela odlučio potaknut aktivnošću Markovića i Vulina i da je bio prisiljen izvršiti djelo , a u cilju naplate duga kojeg je imao prema Rafineriji Modriča , za koju su Marković i Vulin radili. Treba istaći da sud nije prihvatio dokazanom ovu tvrdnju optuženog , nalazeći da je ona u jednoj fazi postupka data isključivo u cilju pokušaja ekskulpiranja , a cijeneći da je nelogična , po sadržaju nekonzistentna , sve u svjetlu i okolnosti da prije nije bila isticana (ni u toku istrage , ni u fazi izvođenja dokaza tužilaštva na glavnom pretresu , nasuprot tome – data je na samom kraju dokaznog postupka).

Odbrana i Tužilaštvo BiH nisu prigovarali na način izvođenja dokaza, niti su prigovarali na sadržaj bilo kojeg dokaza.

Nakon ocjene svih izvedenih dokaza, kako optužbe tako i odbrane, pojedinačno i u međusobnoj vezi, Sud je odlučio kao u izreci ove presude iz sljedećih razloga:

Sud van razumne sumnje nalazi dokazanim da je optuženi Salihbegović Sead počinio krivično djelo porezne utaje iz člana 210. stav 3. u vezi sa stavom 1. KZ BiH, tako što je u vremenskom periodu od 01.01.do 31.12.2005.godine, na način kako je to opisano u izreci presude, izbjegao plaćanje davanja propisanih poreznim zakonodavstvom BiH, ne dajući zahtjevane podatke o svojim stečenim oporezivim приходima, postupajući protivno odredbi člana 65. Pravilnika o primjeni Zakona o porezu na promet proizvoda i usluga, nije prijavio porez na promet za 2005. godinu u iznosu od 336.588,36 KM, te nije isti obračunao i uplatio, što je suprotno odredbama člana 3., 8. i 9. Zakona o porezu na promet proizvoda i usluga i člana. 48 Pravilnika o primjeni Zakona o porezu na promet proizvoda i usluga za koji iznos je oštetio budžet države BiH.

Ovakvo uvjerenje Sud zasniva na izvedenim dokazima Tužilaštva BiH, prije svega, na nalazu i mišljenju vještaka finansijske struke Prašljivić Kerime od 18.01.2008.godine, koja je neposredno saslušana pred Sudom i koja je pri tome, na detaljan način izložila sačinjeni nalaz i mišljenje, zatim na zapisniku o inspekcijskom nadzoru Porezne uprave Kantonalnog poreznog ureda Tuzla od

04.09.2006. godine i rješenju o dodatno uvrštenim poreznim obavezama od 14.09.2006.godine, kao i na brojnoj objektivnoj, materijalnoj dokumentaciji koja je uvrštena kao dokaz, te svjedočenju svjedoka Alić Alena i Kadrić Šefike. Razumljivo, Sud je cijenio i ostale dokaze Tužilaštva, kao i dokaze odbrane, odnosno nalaz i mišljenje vještaka neuropsihijatra Allije Sutovića, te svjedočenje optuženog u svojstvu svjedoka, pa je na osnovu svega iznesenog donio odluku kao u izreci presude.

Uvjerenje Suda, da je optuženi Salihbegović Sead počinio krivično djelo porezne utaje iz člana 210. stav 3. KZ BiH, na način i vrijeme navedeno u izreci ove presude, kao što je to već istaknuto, proizilazi i iz nalaza i mišljenja vještaka finansijske struke Prašljivić Kerime, čiji je nalaz i mišljenje Sud u potpunosti prihvatio, ocijenio ga objektivnim i datim u skladu sa pravilima nauke i struke.

Tako je vještak finansijske struke, prije svega, obrazložila da je svoj nalaz i mišljenje sačinila na osnovu izuzete materijalno finansijske dokumentacije Federalnog ministarstva finansija, Porezna uprava Kalesija a po naredbi Tužilaštva BiH. Vještak je, u skladu sa pravilima svoje struke i nauke, izvršila vještačenje finansijske dokumentacije pravnog lica "Gamadeus" d.o.o. Kalesija i svih drugih pravnih lica, navodnih dobavljača sa kojima je isto poslovalo tokom 2005. godine, a radi se o 5 dobavljača – kupaca i to „Lukas TP Nakić“ d.o.o. Široki Brijrg, „Slobo prom“ d.o.o. Lončari, „Antenal“ d.o.o. Tuzla, „Omega“ d.o.o. Živinice i „Kraš trgovina“ d.o.o. Široki Brijeg, te u svom nalazu i mišljenju ukazala na niz manjkavosti i nepravilnosti koje sadrži finansijska dokumentacija pravnog lica „Gamadeus“ d.o.o. Kalesija.

Nesporno je da je privredno društvo „Gamadeus“ d.o.o. Kalesija, preregistrovano u oblik društva predviđeno Zakonom o privrednim društvima kod Kantonalnog suda u Tuzli, a što je vidljivo iz rješenja broj U/I-2874/00 od 26.09.2003.godine, pod brojem registarskog uloška I-8227, prema kojoj preregistraciji d.j.l. „Stecak“ sa p-o Tojšići mijenja oblik u d.o.o. „Gamadeus“ za unutrašnju i vanjsku trgovinu i usluge Kalesija, a osnivač i ovlašteno lice za zastupanje ovog pravnog lica je direktor Salihbegović Sead. Uvjerenjem o poreskoj registraciji od 01.04.2003. godine „Gamadeus“ d.o.o. Kalesija je registrovano po IDB 420944366004.

Nesporno je takođe da onaj ko se bavi prometom roba i usluga, pod zakonom propisanim uslovima, podliježe obavezi plaćanja poreza na ostvareni promet, te da su zakonom predviđeni i određeni slučajevi oslobađanja od te obaveze, odnosno prenošenja iste na drugog obveznika.

Prema odredbi člana 65. Pravilnika o primjeni Zakona o porezu na promet proizvoda i usluga *porezni obveznik podnosi nadležncj organizacioncj jedinici entitetske Porezne uprave, prema svom sjedištu, mjesečni izvještaj o obračunu i uplati poreza na promet proizvoda i usluga.*

U skladu sa članom 3. Zakona o porezu na promet proizvoda i usluga (Službeni glasnik BiH 62/04), *porezom na promet proizvoda oporezuje se promet proizvoda namjerjenih krajnjcj potrošnji.* Članom 8. stavom 1. tačkom 1. istog Zakona, propisano je da je *obveznik poreza na promet svako lice i građanin kcji izvrši promet proizvoda namjerjenih krajnjcj potrošnji,* pri tome se pod licem shodno

članu 2. istog Zakona, podrazumijeva svako pravno lice i preduzetnik, dok je članom 9. regulisano koja su pravna lica *oslobođena plaćanja poreza na promet*.

Na osnovu člana 48. Zakona o porezu na promet proizvoda i usluga, na koji se optužnica poziva, *obveznik poreza je dužan sam obračunati porez na promet, a obaveza obračunavanja nastaje u momentu kada je izvršen promet proizvoda*. Promet proizvoda je prema stavu 3. istog člana *izvršen danom izdavanja fakture (računa) o prodaji proizvoda, odnosno isporuke proizvoda ukoliko je ista obavljena prije izdavanja fakture*. Isti se prema stavu 1. člana 24. Zakona, *plaća u roku od 5 dana po isteku nede,je u kcjoj je obavljen promet na vrjednost prodatih proizvoda*. Shodno članu 26. istog Zakona, *porezni obveznik poreza na promet sastavlja izvještaj o obračunatom i plaćenom porezu na promet rjesečno i podnosi ga Porezncj upravi u roku od 15 dana po isteku rjesecca. Na osnovu podataka o vrjednosti prodatih proizvoda na dan 31. decembra, godine za kcju se obavlja obračun, porezni obveznik konačno obračunava porez na promet za proteklu godinu i podnosi ga do 28. februara tekuće godine, za prethodnu godinu*.

U konkretnom slučaju, nesporno je, da preduzeće „Gamadeus“ d.o.o Kelesija tokom 2005. godine je poslovalo putem transakcijskih računa, otvorenih kod 6 poslovnih banaka i to ABS banke, br. 1990500006687080, Raiffeisen banke br. 1610250017770059, Nove banke br. 5550530028094926, Hypo Alpe Adria banke br 3060340000044185, CPB bake br. 1298019402578448 i UPI banke br. 1544002000157861, pa je tako priliv novčanih sredstava kod ABS banke u 2005. godini iznosio 167,650,00 KM, kod Raiffeisen banke 433.285,00 KM, kod Nove banke 961.985,90 KM, kod Hypo Alpe Adria banke, 80.189,00 KM, kod HVB – CPB bake 1.330,00 KM i kod UPI banke ukupan prilog novčanih sredstava u 2005. godini je iznosio 32.870,22 KM, a radi se uglavnom o polaganju gotovine.

Također je nesporno, a što proizilazi iz nalaza i mišljenja vještaka da je uvidom u knjigovodstvenu dokumentaciju dobavljača „Lukas Nakić“ i analitičku karticu kupca „Gamadeus“, utvrđeno poslovanje u periodu od 06.09. do 12.09.2005.godine, gdje je u tom periodu fakturisana roba putem dva računa-otpremnice vrijednosti od 37.999,84 KM, kod „Kraš trgovine“ poslovanje je trajalo u periodu od 14.09. do 19.09.2005.godine, u kom je fakturisana roba putem dva računa-otpremnice vrijednosti od 21.784,17 KM, kod „Antenal“ u periodu od 27.10. do 16.12.2005.godine, fakturisana je roba putem 4 računa-otpremnice u vrijednosti od 72.835,81 KM, kod „Omega“ u periodu od 10.10. do 29.12.2005. godine fakturisana je roba putem 36 računa-otpremnica vrijednosti od 443.858,50 KM, kod „Slobo prom“ u peridu od 13.10.do 31.12.2005.godine fakturisana je roba puetm 81 računa-otpremnice u vrijednosti od 1.103.991,73 KM.

Pored gore pomenutog, u nalazu i mišljenju vještaka je konstatovano da je Federalno Ministarstvo finansija, Porezna uprava Kalesija dostavilo sintetičku karticu poreskog obveznika „Gamadeus“ za period 01.01.2005. godine do 07.01.2008.godine, gdje je na istoj evidntirana obaveza društva da uplati porez na promet po tarifi 1 u iznosu od 354.556,00 KM i po tarifi 2 iznos od 4.287,58 KM, a na sintetičkoj kartici u navedenom periodu nije evidentirana ni jedna uplata poreza za proizvode za navedeni promet. Obaveza stvorena na sintetičkoj kartici odnosi se na obavezu po Zapisniku o inspekcijском nadzoru broj1 10-3-02-15-2-309/06 od 04.09.2006.godine.

Vještak finansijske struke također navodi, da je dokumentacija "Gamadeusa" nepotpuna, nema dokaza da je vođena knjiga blagajne, knjiga izlaznih i ulaznih faktura i knjiga narudžbi. Nisu vođene zakonom propisane evidencije poreza na promet proizvoda, poreski obveznik nema skladišta ni maloprodajnog objekta, nema zaliha robe, narudžbenice koje je društvo izdavalo prema dobavljačima, numerisane su istim brojevima i potpisivane različitim potpisima, na bankovne račune su polagani iznosi kao polozi pazara, a novac je transferisan istog dana prema dobavljačima.

Sud je u potpunosti prihvatio nalaz i mišljenje ovog vještaka u kome se, posve argumentovano istuče, da je preduzeće "Gamadeus" manje obračunalo i uplatilo porez na promet proizvoda po traifi 1 i tarifi 2 za 2005. godinu u iznosu od 336.588,36 KM (330.492,74 + 6.095,62) što je suprotno članu 3., 8. i 9. Zakona o porezu na promet proizvoda i usluga i člana 48. Pravilnika o primjeni Zakona o porezu na promet proizvoda i usluga. Preduzeće "Gamadeus" nije prijavilo porez na promet proizvoda za 2005.godinu u iznosu od 336.588,36 KM, što je suprotno članu 65. Pravilnika o primjeni Zakona o porezu na promet proizvoda i usluga, te na osnovu postojeće dokumentacije preduzeće "Gamadeus" nije moglo biti oslobođeno plaćanja poreza na promet. Na kraju se navodi da je pravno lice "Gamadeus" d.o.o. u svojoj knjigovodstvenoj dokumentaciji prikazalo prijem robe od dobavljača i samu dokumentaciju pomenutog lica nepotpuno.

Tokom glavnog pretresa, a kao što je to već navedeno, pred Sudom je neposredno saslušan i svjedok Kadrić Šefika, kao inspektor Porezne uprave, Kantonalnog Poreznog ureda Tuzla, koja je izvršila inspekcijki nadzor firme "Gamadeus" d.o.o. za period od 01.01.2001. do 31.12.2005.godine. Prema zapisniku o inspekcijskom nadzoru, proizilazi da obračun poreza na promet po tarifi i po osnovu izlaznih faktura iznosi 217.126,26 KM, po osnovu maloprodaje iznos od 120.874,54 KM, po tarifi 2 po osnovu maloprodaje građe iznos od 6.348,43 KM, što ukupno predstavlja obračunati porez na promet u iznosu od 344.349,23 KM. Svjedok navodi i to da je optuženi Salihbegović Sead imao vrlo malo dokumentacije, tako da su poslani dopisi bankama koji su upoređivani sa dokumentacijom optuženog, pa se u zapisniku i rješenju konstatovalo da je dosta faktura nedostajalo, da nije bilo žiralnog plaćanja i da je sve išlo gotovinom. Obračunat je porez, a po izvodima je vidljivo da nije polagana gotovina.

Na prijedlog Tužilaštva BiH kao svjedok je saslušan Alić Alen, koji je osnivač i direktor knjigovodstvene firme, koja firma je poslovno surađivala sa pravnim licem „Gamadeus“. Svjedok u svom iskazu navodi da je njegov otac poslovno surađivao sa optuženim, te da on nije preuzimao očeve poslove. Ističe da je optuženi povremeno dolazio u kancelariju, te da mu je tada ukazivano na manjkavost u dokumentaciji. Navodi i to da se ne može napraviti završni račun sa nepotpunom dokumentacijom, ali da je uprkos tome, njegov otac uradio isto, te da je od ukupne dokumentacije, u najvećem dijelu nedostajalo izlaznih faktura. Na kraju smatra da se na analitičkoj kartici radilo o porezu od oko 300.000, 00 KM.

Sud je prihvatio vjerodostojnim iskaze svjedoka Kadrić Šefika i Alić Alena , ocijenivši ih objektivnim , konzistentnim , logičnim i nepristrasnim , protkanim nizom pojedinosti koje pružaju dovoljno osnova da im se pokloni puna vjera. Odnos kojeg su ovi svjedoci imali naspram optuženog ne pobuđuje ni trag sumnje

da bi imali razloga za govorenje neistine , te ih je stoga sud i prihvatio u punom opsegu.

Obrana je kao dokaz predložila saslušanje vještaka medicinske struke, neuropsihijatra Aliju Sutovića. Vještak je neposredno saslušan pred Sudom gdje je obrazložio svoj nalaz i mišljenje u kojem navodi da su kod optuženog Salihbegović Seada u inkrimisanom periodu, tačnije od 01.01.do 31.12.2005.godine bili prisutni faktori bolesti kao što su: alkoholizam, stres, pušenje, nezdravi stilovi življenja i ishrane, psihosomatski fenomeni i drugi, a koji su djelovali niz godina, moguće i prije 2000. godine, tako da su stvorili podlogu za cerebrovaskularne incidente, te u smislu etičke deprivacije jedan primarno psihopatski poremećene ličnosti, koji je „omogućio“ činjenje navedenih krivičnih dijela u pomenutom periodu. U inkrimisanom periodu su bili prisutni svi gore opisani faktori bolesti, koji su bitno uticali na afektivne, voljne etičke i kognitivne sposobnosti optuženog.

Vještak na kraju zaključuje da je otuženi Salihbegović Sead u periodu od 01.01.do 31.12.2005. godine, bolovao od organski uslovljene depresivne bolesti, koja se razvila na bazi udruženog djelovanja cerebrovaskularne bolesti sa moždanim udarom, hroničnog alkoholizma te psihopatski poremećene ličnosti. Takođe dodaje, da je optuženi za to vrijeme imao bitno smanjene sposobnosti da shvati značaj svojih postupaka i da upravlja njima, to jeste bio je bitno smanjeno uračunljiv. Ovaj nalaz i mišljenje Sud je u potpunosti prihvatio, nalazeći da je dat stručno , objektivno i nepristrasno ,te u skladu sa vještinom i pravilima struke. Pri tome je , svakako , imao u vidu da procesne stranke nisu osporavale vještakov nalaz i mišljenje.

Na kraju , na prijedlog odbrane je saslušan i optuženi u svojstvu svjedoka, koji je priznao izvršenje radnji koje mu se optužnicom stavljaju na teret.

Kako je optuženi priznao izvršenje krivičnog djela, po okončanju dokaznog postupka ,Sud je cijenio ovo priznanje u skladu sa svim izvedenim dokazima, kako optužbe, tako i odbrane i , dakako , nije nastavio postupak zakonskim procesnim redoslijedom koji bi bio prihvaćen da se to priznanje dogodilo prilikom prvog izjašnjenja optuženog o optužnici.

Sud je utvrdio da navedeni dokazi van svake razumne sumnje u cijelosti potvrđuju krivnju optuženog, pa imajući u vidu priznanje optuženog i takav rezultat evaluacije provedenih dokaza - Sud je utvrdio da je optuženi Sead Salihbegović počinio krivično djelo porezne utaje iz člana 210. stav 3. u vezi sa stavom 1. KZ BiH, na način kako je to opisano u izreci presude. Sud je nedvojbeno utvrdio da je počinjeno krivično djelo utaje poreza , i to s dodatnim obilježjem , opisanim u stavu 3. člana 210.KZBiH obuhvaćeno namjerom počinitelja – optuženog , što se ukazuje logičnim zaključkom ,a referirajući se na način počinjenja djela , vremenski period obavljanja trgovinske djelatnosti (d.o.o. Gamadeus je preregistrovano 2003. godine) ,dob i kvalifikacione sposobnosti optuženog (rođen 1961. godine , po zanimanju saobraćajni tehničar).

Na temelju svih navedenih okolnosti , jasno proizilazi svijest, volja i namjera optuženog da izvrši krivično djelo, što predstavlja temelj za zaključak Suda da je optuženi krivičnopravne radnje počinio sa umišljajem kao oblikom vinosti, odnosno da je izbjegao plaćanje davanja propisanih poreznim zakonodavstvom BiH, ne dajući zahtjevane podatke, odnosno dajući lažne podatke o svojim stečenim oporezivim prihodima, a kako iznos obaveze čije je plaćanje izbjegao prelazi iznos

od 200.000, 00 KM, ostvario je sva bitna obilježja krivičnog djela iz stava 3. u vezi sa stavom 1. člana 210. KZ BiH.

Treba imati u vidu da je sud pristupio utvrđivanju uračunljivosti optuženog (koja se prethodno pretpostavlja , jer naše krivično zakonodavstvo uračunljivost definiše negativno) cijeneći prvotni navod odbrane (u kasnijem dijelu postupka implicate povučen) da je optuženi djelo počinio u stanju u kojem nije mogao shvatiti značaj svog djela i upravljati svojim postupcima. Iz tog razloga se i odlučio da prihvati prijedlog odbrane da se u ovom postupku provede vještačenje po vještaku neuropsihijatrijske struke Aliji dr Sutoviću.

Optuženi je u vremenu izvršenja krivičnog djela bio u stanju u kojem je njegova sposobnost rasuđivanja – da shvati značaj svog djela i mogućnost odlučivanja – da upravlja svojim postupcima bila bitno smanjena zbog privremene duševne poremećenosti.

Umanjenje ovih psihičkih mogućnosti nisu isključile optuženikovu uračunljivost , ali njihovo bitno umanjenje sud je uzeo u obzir pri odmjeravanju kazni u okviru stepena krivične odgovornosti (član 48. KZBiH).

Sud je uz primjenu odredaba članova članova 34.st.2. 39., 42. stav 1. , 48., 49. i 50. stav 1. tačka b) KZ BiH, za počinjeno krivično djelo porezne utaje iz člana 210. stav 3. u vezi sa stavom, 1. KZ BiH, optuženom Salihbegović Seadu izrekao kaznu zatvora u trajanju od 2 (dvije) godine, kao glavnu kaznu , te mu na osnovu člana 44. stav 4. KZ BiH, kao sporednu, izrekao novčanu kaznu u iznosu od 20.000,00 KM.

U vezi sa vrstom i visinom krivične sankcije koja je izrečena optuženom treba istaći da je Vijeće prije svega pošlo od težine djela koje je optuženom Salihbegović Seadu stavljeno na teret i stepena njegove krivične odgovornosti, a potom polazeći od svrhe kažnjavanja, te svih olakšavajućih i otežavajućih okolnosti, izreklo kaznu zatvora ispod posebnog zakonskog minimuma predviđenog za predmetno krivično djelo, smatrajući da se i s ublaženom kaznom može postići svrha kažnjavanja. Pri tome je sud svakako imao u vidu odredbu člana 34.st.2.KZBiH koja propisuje da se učinitelj krivičnog djela čija je sposobnost da shvati značaj svog djela ili sposobnost da upravlja svojim postupcima bila bitno smanjena (a optuženom je bila – što proizilazi iz nalaza i mišljenja vještaka neuropsihijatrijske struke Alije dr Sutovića , koje je sud prihvatio) zbog privremene duševne poremećenosti – može blaže kazniti.

Nadalje, Sud je kao olakšavajuće okolnosti cijenio i lične prilike optuženog koje se ogledaju u činjenici da se radi o porodičnom čovjeku, ocu dvoje djece. Pored toga Vijeće je kao olakšavajuću okolnost posebno cijeno i samo priznanje izvršenja krivičnog djela, iako je ono uslijedilo po okončanju dokaznog postupka, pogoršano zdravstveno stanje, kajanje koje je optuženi izrazio, te obećanje da više neće činiti krivična djela.

Od otežavajućih okolnosti na strani optuženog Sud navodi činjenicu da je isti više puta osuđivan (6) za ista ili istovrsna krivična djela.

Osim kazne zatvora, Sud je optuženom izrekao i kao sporednu, novčanu kaznu, uvažavajući, prije svega, motive iz kojih je ovo djelo počinjeno odnosno da je djelo počinjeno iz koristoljublja, a za koje je zakonodavac propisao da se može izreći novčana kazna i kada nije propisana zakonom ili kada je zakonom propisano da

će se učinilac kazniti kaznom zatvora ili novčanom kaznom, a Sud kao glavnu kaznu izrekne kaznu zatvora. Pri odmjeravanju novčane kazne, sud je uzeo u obzir i imovno stanje učinitelja, vodeći računa o njegovim prihodima, imovini i porodičnim obavezama. Posebno je cijenjena okolnost da je i sam optuženi u svojoj odbrani istakao da je počinjenjem krivičnog djela ostvario „zaradu„ u iznosu od 20000,00 KM.

Sud je posebno imao u vidu jačinu ugrožavanja zaštićenog dobra, te u vezi s tim i činjenicu da u ovim, opštepoznatim prilikama, koje ukazuju na vrlo nizak standard ekonomske moći države i pojedinaca, utaja poreza predstavlja direktno ugrožavanje izvora finansijske moći institucija od kojih zavisi ekonomska održivost velikog broja građana i ustanova koje građanima pružaju usluge. Naime, u svim navedenim prilikama, suma od 336.588,36 KM predstavlja značajnu sumu na osnovu koje se izvodi zaključak da se radi o visokom stepenu ugrožavanja zaštićenog dobra.

Po ocjeni Suda, izrečena kazne su srazmjerne težini učinjenog krivičnog djela i stepenu krivične odgovornosti optuženog. Sud je takođe mišljenja da će ove kazne jasno izraziti društvenu osudu krivičnog djela, kao i da će uticati, kako na samog optuženog da ubuduće ne čini ova krivična djela, tako i na druge da ne čine krivična djela.

Polazeći od principa da niko ne može zadržati imovinsku korist pribavljenu krivičnim djelom, Sud je na osnovu člana 110. KZ BiH odlučio da se od optuženog oduzme imovinska korist koju je pribavio krivičnim djelom u visini iznosa utajenog poreza od 336.588,36 KM, te je istovremeno odredio da je optuženi navedeni iznos dužan platiti u roku od 6 (šest) mjeseci od dana pravosnažnosti presude.

Budući da je optuženi oglašen krivim za krivično djelo koje mu se optužnicom stavlja na teret, na osnovu člana 188. stav 1. ZKP BiH, optuženi se obavezuje naknaditi cjelokupne troškove krivičnog postupka, o čijoj visini troškova će se odlučiti posebnim rješenjem po pribavljanju podataka.

Zapisničar

Mirna Malohodžić

**PREDSJEDNIK VIJEĆA
SUDIJA**

Senadin Begtašević

POUKA O PRAVNOM LIJEKU: Protiv ove presude dozvoljena je žalba vijeću Apelacionog odjeljenja Suda u roku od 15 dana od dana primitka pismenog otppravka iste.

